

allerede har gjort opmærksom paa Størstedelen af det, som jeg desangaaende kunde have at bemærke. Hvad jeg skal indskrænke mig til, det er derfor at meddele Thingets ærede Medlemmer min Anstuelse om Kirkens Forhold til Staten, en Anstuelse, som jeg saameget hellere udtaler, som jeg troer, at den finder sin fuldkomne Bekræftelse i Grundlovens forstjellige Paragraffer.

Naar jeg siger, at Kirken ikke skal være en Stat i Staten, saa er jeg overbevist om at finde Billigelse og Samstemning hos de Allerfleste; men, naar jeg siger, at Staten heller ikke skal være en Kirke i Kirken, saa er det muligt, at jeg ikke vil finde samme Billigelse, og dog er jeg overbevist om, at begge Sætninger ere lige rigtige og lige meget bidrage til at begrunde det rette Forhold mellem Stat og Kirke. Og har da Grundloven ogsaa ikke indirecte vedkjendt sig begge disse Sætninger som lige berettigede og støttende hinanden? Det behøver ikke at paavises, at Grundloven har haat til Hensigt at forhindre, at forebygge, at gjøre det umuligt, at Kirken blev en Stat i Staten. Men har Grundloven ikke ogsaa søgt at fastsætte, at Staten ikke skal være en Kirke i Kirken? Har ikke allerede maaskee dens § 3, som har ophævet Statskirken og har erklæret den evangelisk-lutheriske Kirke for at være den danske Folkekirk, gjort et vigtigt Skridt i Retning af at værne os imod, at Staten skulde blive en Kirke i Kirken? Have vi ikke endnu idag af den ærede 1ste Landstingsmand for 1ste Kreds hørt, hvorledes Kirken før Grundlovens Indførelse virkelig var udfat ikke alene for at være Statskirke, men ogsaa for at blive en Cancellikirke? Men ikke mindre vigtigt er det, at Kirken holdes paa sit eget Gebet, og at den, hvad den nævnte ærede Landstingsmand ogsaa antydede, ikke bliver en Rigsdagskirke, som den tidligere var i Begreb med at blive en Cancellikirke. Dette har Grundloven i sin § 75 søgt at værne os imod, idet den siger, at Folkekirkens Forsatning skal ordnes ved Lov. Thi hvad er en Forsat-

ning? Det er et Frihedsbrev, hvorved Friheden hævedes, men ogsaa Retten betrygges. Ved den Forsatning, som skal gives Folkekirken, skal altsaa Kirkens Selvbestemmelses- og Selvregjeringsret indenfor Statens Grændser betrygges. Derved skal det opnaaes, at Kirken, som er den store religiøse Commune, hvori alle Folkekirkens Medlemmer gaae op, faaer en Selvbestemmelsesret ligesaavel som alle de andre mindre Communer i Staten. Dersom der kunde være nogen Meningsforstjellighed om, hvorledes Grundlovens § 75 har tænkt sig den omtalte Forsatning, saa findes der i Grundlovens § 78 en Udtalelse, hvoraf det kan sees, hvorledes den saa at sige har villet give denne Forsatning et ganske andet Præg end det, der freinkommer ved det Forhold, hvori alle andre Kirker blive stillede til Staten; thi medens Grundlovens § 75 med Hensyn til Folkekirken taler om dens Forsatning, saa taler § 78 med Hensyn til alle de udenfor Folkekirken staaende religiøse Samsund kun om deres Forhold til Staten. Jeg beder om nøie at sammenholde Ordene i § 75 med Ordene i § 78: „De fra Folkekirken afvigende Troes-samsunds Forhold ordnes nærmere ved Lov“. Jeg har derfor altid anseet det for at være Regjeringens første Opgave, saasnart Landets Forhold paa nogen Maade tillode det, at opfylde det Løfte, som blev givet Kirken og Folket i Grundlovens § 75, og jeg kan ikke, naar der ikke foreligger nogen paatrængende og uafviselig Nødvendighed, erkjende hverken Regjeringens Bemyndigelse eller Lovgivningsmagtens Ret til at indgribe ordnende i Kirkens vigtige Forhold, før den nævnte Paragraff er opfyldt. Dersom jeg ikke staaer i Samklang i saa Henseende med det høie Ministerium i sin Heelhed, saa kan jeg dog umulig troe Andet, end at jeg derom staaer i Samklang med den nuværende ærede Justitsminister. Som fungerende Kultusminister har han nemlig i dette Thing udtalt sig klart og tydeligt om det omtalte Punkt, og hans Ord, der findes i Tidenden for forrige Session, Sp. 1919, lød